

DE BRIEVENPOST IN HET BRUGSE

1840-1850

Het postwezen werd in die jaren beheerd door het Ministerie van Financiën. In het gemeentearchief van Uitkerke vond ik een brief, op 8 december 1836 aan het gemeentebestuur gezonden door A. van Zuylen van Nyevelt, postontvanger van Brugge, en waarin heel wat wetenswaardige bijzonderheden over de toenmalige brievenpost medegedeeld worden.

Uitkerke krijgt een postbus en zal bediend worden vanuit het postkantoor van Brugge. Een briefdrager van dit kantoor zal iedere dag die postbus komen lichten, ten vroegste om 13 uur ; hij moet terug zijn op het kantoor om 17.30 uur.

Brieven en dagbladen moeten aan huis besteld worden. De brieven mochten verzonden worden gefrankeerd of ongefrankeerd. Het frankeren gebeurde op het postkantoor van verzending, en werd op de brief vermeld door het aanbrengen van een stempel met het woord « franco ». Bij ongefrankeerde verzending moest het port betaald worden door de bestemming. De briefdragers was verboden iets meer te vragen dan de som die op de omslag aangeduid stond. Postzegels werden eerst in 1849 bij ons ingebracht.

Op het platteland moesten de inwoners hun brieven ongefrankeerd in de postbus werpen. Een briefdrager, die een brief in ontvangst nam, zou afgesteld worden. Op iedere brief die de briefdrager in de postbus vond, moest hij zijn eigen letterstempel aanbrengen.

Uit de « Provinciaelen Wegwyzer van Westvlaenderen » voor 1843, blijkt dat het postbureau te Brugge gevestigd was op de Vismarkt, en bediend werd door een postontvanger, bijgestaan door twee kommiezen en drie boventallige kommiezen. Het was toegankelijk van 6.30 tot 12 uur en van 14 tot 20 uur. In de stad bevonden zich nog drie brievenbussen : op het O.-L.-Vrouwkerkhof, bij de Snaggaartbrug en in de Ezelstraat. Zij werden tweemaal per dag gelicht om 10.30 en om 71 uur.

Voor de stad Brugge waren er vier briefdragers, één per kwartier, met nog één boventallige bode. De vier kwartieren waren afgepaald als volgt : 1° tussen de Potterierei en de Langestraat ; 2° tussen de Wollestraat-Predikherenstraat en de Sinte-Katelijnestraat ; 3° tussen de Steenstraat-Smedenstraat en de Ezelpoort ; 4° tussen de Ezelstraat-Vlamingstraat en de Langerei.

Het Brugse postkantoor bediende ook nog een groot deel van het arrondissement Brugge, met negen briefdragers die dagelijks om 7 uur vertrokken van het Brugse postbureau en er om 17.30 uur moesten terugkeren. Deze negen ronden bedienden de volgende gemeenten : 1° Sint-Pieters, Zuienkerke, Wenduine, Nieuwmunster en Meetkerke ; 2° Koolkerke, Oostkerke, Hoeke en Lapscheure ;

3° Sint-Michiels, Oostkamp, Waardamme en Ruddervoorde ; 4° Dudzele, Lissewege, Blankenberge en Uitkerke ; 5° Assebroek, Oedelem, Beernem en Sint-Joris ; 6° Westkapelle, Knokke, Heist en Ramskapelle ; 7° Loppem, Zedelgem, Snellegem, Zerkegem en Jabbeke ; 8° Sint-Kruis, Sijsle, Moerkerke en Damme ; 9° Sint-Andries, Varsenare, Stalhille en Houttave.

De brieven en dagbladen werden toen aangevoerd met de trein uit de weinige steden die reeds aan een spoorweglijn waren aangesloten, en verder met diligenties.

Zo kwam te Brugge de post toe uit onze provincies en uit de meeste vreemde landen, via Brussel, om 6, 11, en 20 uur. Uit Oostende om 8, 13 en 16 uur. Uit Engeland, Veurne, Duinkerke, Calais en Boulogne om 19 uur. Uit Torhout en Diksmuide om 18 uur, en uit Sluis om 16 uur (met de barge).

Het verzenden van brieven uit Brugge gebeurde voor bijna geheel het land om 6.30, 12, en 18.30 uur. Voor Gent en Kortrijk om 15 uur. Voor Oostende, Veurne en de kuststreek van Noord-Frankrijk om 10, 18.30 en 20 uur. Voor Diksmuide en Torhout om 6.30 uur, en voor Sluis en Zeeland om 5.45 uur.

De brieven voor het buitenland mochten gefrankeerd worden tot aan de Belgische grens. Voor Frankrijk mocht men frankeren tot aan de plaats van bestemming. Maar voor Engeland, Portugal, Spanje, Italië, Turkije, Oostenrijk en voor al de landen van overzee, moesten al de brieven gefrankeerd zijn.

In de « Provinciaelen Almanak van West-Vlaanderen en Weg-Wyzer der Stad Brugge » voor 1850, worden al de postkantoren in de provincie West-Vlaanderen vermeld. Dat waren : Avelgem, Brugge, Diksmuide, Harelbeke, Ieper, Izegem, Kortrijk, Menen, Moeskroen, Nieuwpoort, Oostende, Poperinge, Roeselare, Tielt, Torhout, Waregem en Wervik.

Het postkantoor te Brugge was in 1850 gevestigd in de Cordoanierstraat n° 55. De drie genoemde postbussen van 1843 waren in 1850 aangevuld met drie nieuwe : in de Langestraat, de Gevangstraat en op de Vrijdagmarkt.

JOS. DE SMET

Kapel en Beeld

Het blad *Kapel en Beeld*, gesticht door E. H. Gabriël Celis z.g., heeft in 1960 een « Nieuwe Reeks » ingezet onder leiding van E. H. J. Winpenninckx. Het blad verschijnt driemaandelijks en brengt allerlei plaatselijk nieuws vooral over Mariaverering (geschiedenis en folklore) in Oost- en Westvlaanderen. Inschrijving (20 F per jaar) door overschrijving op P.C.R. 4124.39 (E. H. C. Van Beneden, St.-Antoniuskaai 8, Gent). Aan onze lezers aanbevolen.

De vereniging ijvert voor kleine veldkapellen die passen in het landschap. Men mag hopen dat het beschamende betonnen kitschapelletje, standaardmodel Boerenbond, door deze ijver zal ingedamd en teruggedrongen worden.

B.